І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 5. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го СІЧНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 10, 1962 No. 5. VOL. LXIX.

ПРЕЗИДЕНТ РАДИТЬСЯ В СПРАВІ БЮДЖЕТУ З ПРОВІДНИКАМИ КОНГРЕСУ

УРЯД ОБОРОНЯЄ ПОСТУПОВІ ЗАКОНОПРОЄКТИ В КОНГРЕСІ

Вашингтон. — 8-го січня президент Кеннеді та його найближчі помічники інформували конгресових провідників обидвох партій про висоту оборонного б ю д ж е т у, який має винести у фінансовому році 1962—1963 коло $51 більйона, та про новий проєкт зменшити торговельні тарифи і також про закордонну політику. Президент прийняв конгресових провідників другим сніданком в Білому Домі, а потім члени кабінету й його дорадники інформували членів Конгресу про оборону, торгівлю і закордонну політику. Уряд не просив про підтримку і тому ніхто з членів Конгресу не зобов'язався підтримувати урядові проєкти. Уряд хотів поінформувати Конгрес, чому треба збільшити оборонний бюджет і чому треба б зменшити митні тарифи з закордоном. В середу 10 січня починає працю 87-ий Конгрес, і Президент 11-го січня предложить Конгресові своє звернення про Стан Унії. Уряд найбільше турбується справою зменшення митних тариф. Деякі республіканські конгресові провідники не переконалися в тому, що конче треба буде ухвалити урядовий проєкт в цій справі. На цій конференції не порушували внутрішньоамериканських проблем, між якими на першому місці є справи медичної опіки над старшими особами. Законопроєкти про внутрішні справи Президент має обговорити 9-го січня з представниками тільки Демократичної партії. Секретар оборони інформував членів Конгресу про те, що в минулому році збройні сили ЗДА значно збільшилися. На новий фінансовий рік видатки на оборону мають бути збільшені на $9 більйонів. Про торгівлю з закордоном інформував асистент Президента в справах закордонної політики Г о в а р д С. П е т е р с о н. Він говорив про так званий „пункт небезпеки", це значить про той пункт, нижче якого не сміють бути зменшені торговельні тарифи, бо це загрожувало б домашньому промислові. Президент Кеннеді, промовляючи 6-го грудня на демократичному прийнятті в пошану губернатора Майкеля Ді Салле до трьох тисяч присутніх, заявив, що уряд зобов'язався здійснювати поступові законопроєкти, а це відноситься в першу чергу до проєктів в ділянці медичної опіки над старшими особами і у виховній ділянці. В Конгресі цього року, казав Президент, ми маємо предложити проєкти, які повинні служити народові. Того самого дня перед полуднем Президент конферував із конгресменом - демократом із Арконсо Вілбуром Д. Міллсом, який очолює ту конгресову комісію, що має важливий вплив на ухвалення законопроєктів, які вимагають більших федеральних видатків. Президент сказав, що не мають слушности ті, які твердять, що уряд не повинен нічого робити, тільки приглядатися, що діється. „Ми зовсім не думаємо йти за порадою таких політиків", — заявив Кеннеді. Президент підкреслив конечність ухвалити закони про м е д и ч н у опіку над старшими і про допомогу школам.

Ген. Клей відбув у Вашингтоні наради в справі Берліну

Вашингтон. — Ген. Лушіюс Клей, персональний представник през. Кеннеді у Західньому Берліні прибув в минулому тижні з Берліну до Вашингтону і перевів тут наради — в минулі суботу з державним секретарем Діном Раском та в минулу неділю з през. Кеннеді. В короткому офіційному комунікаті стверджено, що Президент „був дуже радий вислухати його (ген. Клея) звідомлення про дальшу стійкість мешканців Західнього Берліну" та що вони говорили про „шляхи й способи збереження і закріплення життя в тому великому місті в майбутньому, як воно було в минулому". Про мерітум цієї наради не сказано нічого, зате стверджено, що ці наради виявили „повну згоду щодо політики, яку треба вести в наступних місяцях" і що Президент є „щасливий, що має (ген. Клея) у Берліні, як найвидатнішого американця". За пресовими коментарями ці наради мали заперечити поголоски, наче б між ген. Клеєм і державним секретарем Раском чи навіть през. Кеннеді постали розбіжності на тлі строгої контролі рухів, що їй підлягає американський командант в Західньому Берліні, ген. Альберт Вотсон. З останніх подій у Зах. Берліні — в мин. неділю американська сторожа на перехідному пункті з Східнього до Західнього Берліну зупинила автобус з 17-ма совстськими старшинами, які їхали, щоб оглянути Західній Берлін. Після того, як перевірено, що між старшинами нема полковників Алєксєєва ані Соловйова, з командатури в Сх. Берліні, яким заборонено було вступ до Західнього Берліну в дорозі відплати за шикани проти американських військовиків, — той автобус перепущено.

„ГОЛОС АМЕРИКИ" І „РАДІО СВОБОДА" ПЕРЕДАЛИ В УКРАЇНУ РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ ВІД МИТРОПОЛИТА АМВРОЗІЯ

Урядовий „Голос Америки", що є під контролею Державного Департаменту, і приватне „Радіо Свобода", що є під опікою Американського Комітету Визволення, обидві ці могутні радіовисильні, що передають західні вісті і програми народам за залізною заслоною, передали під час Різдвяних Свят за старим стилем українському народові окреме привітання від ВПреосв. Амврозія Сенишина, Митрополита Української Католицької Церкви в ЗДА. У Різдвяному Привіті Митрополита для Українського Народу дослівно сказано:

Високопреподобні і Всечесні Отці, Дорогі в Христі Браття і Сестри!

Христос Рождається!

Оцим старохристиянським привітом вітаю і я Вас, Дорогі Брати і Сестри, в Україні, зі столичного міста нашої Митрополії, міста братньої любови — Філядельфії, у ЗДА. Моїм бажанням є, щоб цей радісний привіт понісся по всіх просторах нашої страдальної Батьківщини та звістив Вам, що Божий Син, зійшов з Неба на землю, щоб стерти голову змієві, щоб знищити царство тьми, царство злоби й беззаконня, гніву й ненависти, рабства й пониження, а оснувати царство миру й любови, царство свободи й духової радости. Я бажаю звістити Вам, що „во Вифлиємі новина — Пречиста Діва Сина породила . . .", що „Бог Предвічний народився, прийшов днесь із небес, щоб спасти люд Свій ввесь . . ."

Я бажав би, щоб ці невмирущі колядки принаймні на хвилину розвіяли Ваш гіркий смуток і біль, що стискає Ваші серця, та наповнили вдоволенням і благословенною радістю. Я бажав би, щоб ця радість завітала сьогодні до кожної української хати, до тюрем і таборів каторжної праці, до вбогих хатин та вигнанців на далекому сибірському засланні, всюди, де лиха доля закинула наших Братів і Сестер. Бо і як же ж не радіти, коли в наших колядках співаємо: „По всьому світі стала новина . . .", „Нова радість стала . . ." чи „Возвеселімся всі разом нині . . ." В цих колядках, відомих кожній українській дитині, криється незглибна правда, що „Христос родився, Бог воплотився . . ." Вони кличуть до нас: „Тішся, чоловіче з рождества того, Христос бо від ада спасе душ много і від неволі вражої . . ."

А коли довге вижидання зливає у Ваші серця зневіру, коли здавалося б, що не стає сил у важкій і нерівній боротьбі, тоді завітайте своїми думками до вифлеємського вертепу та погляньте на Боже Дитя, що дрижить від зимна, що приходить на світ в убогому вертепі, щоб прийняти на Себе терпіння за гріхи світу та закінчити Своє, повне терпінь, життя хрестною дорогою і смертю на Голготі, що — переслідуване Іродом, — тиниться у далекому чужому Єгипті. Це Боже Дитя простягне тоді до Вас Свої Божі рученята й буде кликати Вас: „Прийдіть до мене всі струджені, а Я успокою вас" (Мт. 11, 28).

Надія на Божу поміч для Вас, про яку всі просимо Всевишнього, надія, що Божий мир, — який приніс на землю таємної Різдвяної Ночі Спаситель світу, — завітає і до Вас, хай наповнить Ваші серця тою радістю, що її відчуває усе людство в Празники Рождества Христового. Віра в перемогу Божої Правди хай осушить Ваші сльози в хвилинах терпінь та змінить їх у радість, яка виникає із того переконання, що „з нами Бог".

Тої справжньої радости бажаю Вам усім, Дорогі Брати і Сестри з цьогорічним Празником Різдва Христового та молю Ісуса і Пречисту Його Матір, щоб благословили Ваше страдальне життя, щоб осолодили Ваші терпіння, щоб благословили с п р а в е д л и в і змагання нашого народу, щоб прискорили день повної радости і вимріяної волі, коли спадуть кайдани і коли наші брати і сестри, а Ваші близькі вернуться з тюрем і далекого заслання, на рідні землі, до батьківських осель.

Зокрема мої думки линуть сьогодні до нашого Страдника, Високопреосвященного Митрополита Кир Йосипа Сліпого, Ісповідника за Христову віру, до наших Священиків і Вірних, що мужньо визнають Христову віру та приймають хрести, які посилає їм Боже Провидіння для задосить учинення Божій Справедливості. Молю Ісуса, щоб дав їм сили переносити терпіння та щоб дозволив їм діждатись хвилини, коли над Україною залунає ангельський спів: „Слава на висотах Богу, а на землі мир, людям доброї волі".

Ласка Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога й Отця і спільність святого Духа з усіми вами. Амінь.

Христос Рождається!
Славіте Його!

† А М В Р О З І Й
Філядельфійський Митрополит

Заповнені церкви та коляди позначували святкування Різдва Христового

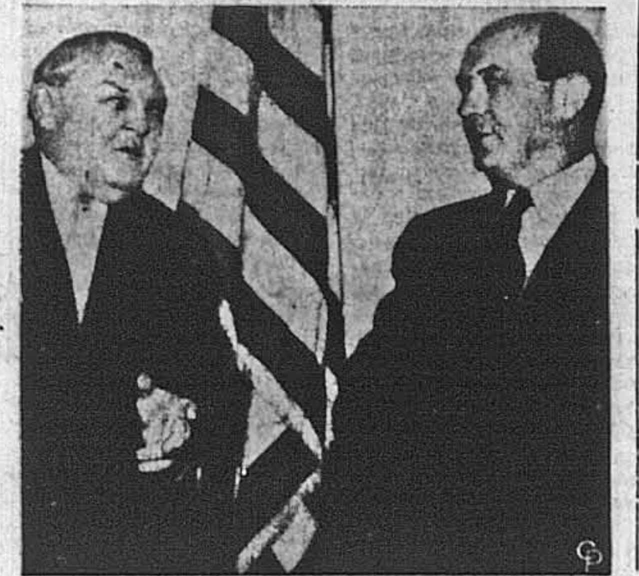
Цьогорічне святування Різдва Христового, що за старим стилем припало на неділю, 7-го січня, позначалося — як і попередніх років — масовою участю вірних в Богослуженнях та традиційними колядами по церквах і домах. Українська католицька церква св. Юра в Ню Йорку, як також православні церкви в цій метрополії, були на всіх Службах Божих заповнені по береги вірними. В церкві св. Юра було також чимало громадян з інших парафій, що відзначали свята за новим стилем два тижні раніше. В багатьох громадах відбулися традиційні коляди на різні місцеві і центральні народні цілі, зокрема на харитативну акцію ЗУАДКомітету. По церквах, як і домах згадувано з тугою святкування Різдва на рідній землі, окупованій тепер безбожним ворогом.

Пошесть інфлюенци стверджено у восьмох стейтах

Атлянта, Джорджія. — З Центру пошесних недуг повідомляють, що пошесть інфлюенци та віддихових органів занотовано вже у восьмох стейтах, але, на щастя, число смертних випадків від цих недуг не надто велике, бо цьогорічна інфлюенца переходить досить лагідно. Пошесть інфлюенци занотовано в Каліфорнії, Ореґон, Арізона, Колорадо, Мізурі, І л л и н о й, Флорида і Вашингтон. У місцевості Велмеср в Іллиной кожда п'ята особа нездужає на інфлюенцу на всіх 2,500 мешканців, а в додатку єдиний лікар із цього містечка виїхав на відпустку до Південної Америки, і поліція привозить лікарів із сусідніх місцевостей, які мають досить праці в себе, бо і там панує пошесть інфлюенци.

● **Московська „Правда"** передала промову, виголошену на прийнятті в Кремлі, Галини Серебрьякови, яка оповідала про те, як вона, стара большевичка, впродовж 20 років перебувала у в'язниці, на засланні або в одиничній келії, і терпіла тортури та різні знущання в сталінському періоді „культу особи". Це вперше на сторінках „Правди" стверджено буквально, що за Сталіна тортурували людей.

КОНФЕРЕНЦІЯ РАСКА З ЕРГАРДОМ

Західньо-німецький віце-канцлер і міністер народного господарства д-р Людвіг Ергард, якого вважають символом німецького „господарського чуда" (ліворуч на світлині), прибув до Вашингтону, де переговорював передусім з державним секретарем Діном Раском (праворуч). Наради Ергарда з найвищими американськими державними мужами, включно з през. Кеннеді, стосуються особливо збільшеної допомоги Західньої Німеччини для недорозвинених країн та узгіднення митних тариф між ЗДА і західньо - европейським Спільним Господарським Ринком.

Аденауер святкував своє 86-річчя — Ергард прибув до ЗДА

Бонн. — У столиці Західньої Німеччини відбулось в п'ятницю 5 січня урочисте святкування 86-их роковин життя канцлера Конрада Аденауера і 13-ті роковини його канцлерства в післявоєнній Німеччині. Аденауер приймав численні делегації та окремих видатних гостей з бажаннями з цієї нагоди. В імені всіх членів уряду, що з'явились у нього, промовляв віце-канцлер і міністер народного господарства д-р Людвіг Ергард. Вранці Аденауер був на Богослужбі, що її відправив його син Павль. Згодом Павль присднався до родинного святкування: семеро братів і сестер канцлера та 22-х внуків і правнуків. Вся західньо-німецька преса відзначила ті роковини в найприхильнішому тоні, включно з опозиційною. Закордонна преса зазначила фізичну бодрість та ясність ума і безперервну подивугідну працездатність Аденауера. Безпосередньо після святкування 86-ліття Аденауера, д-р Людвіг Ергард відлетів до Америки, де він уже мав довгі розмови з державним секретарем Раском і був прийнятий президентом Кеннеді.

Нюйоркська громада вшанувала д-ра Ст. Витвицького

Ню Йорк. — В понеділок 8 січня ц. р., напередодні дня св. Степана, з ініціятиви й заходами Представництва УНРади в ЗДА відбулось тут в залі православної церкви св. Володимира при 82-ій вулиці прийняття у честь д-ра Степана Витвицького, президента УНР в екзилі. Вшанування його з нагоди його ім'янин зійшлись із відзначенням його повороту з Европи та успішним завершенням місії, за яку він піднявся, щоб перевести 5-ту сесію УНРади. Вечір відкрив короткою промовою голова Представництва УНРади інж. Е. Приходько. З короткими промовами виступили проф. І. Паливода (Т-во Прихильників УНР), ред. І. Кедрин („Свобода" і ОбВУА), д-р М. Шахнович (УНДО), інж. А. Гудзовський (ДОБРУС і ОБУЛІД), ген. О Загродський, о. протопресв. Л. Весоловський, І. Скочиляс, А Батюк (УРСоюз і ДУКЦА) і О. Клисак. Приявним дякував у заключній промові д-р Степан Витвицький. Приявних було коло 50 осіб.

Українська пластова молодь у святвечірному поєднанні з українським народом

Українська пластова молодь в усіх країнах вільного світу єдналась з українським народом у Свят-Вечір минулої суботи, 6-го січня, одночасним засвіченням святвечірної свічки. В різних країнах, беручи під увагу різницю часу, ця хвилююча церемонія єднання української молоді з народом відбулася в різних годинах. В Америці і Канаді вона припадала на полудневі години і в тому часі Пластові Станиці в поодиноких містах і місцевостях відбули свої різдвяносвяточні сходини, получені із церемонією засвічення свічки. Станиця в Джерзі Си);, що має дівочий і хлоп'ячий курені, відбула свої сходини в своїм Народнім Домі, в яких взяли участь біля три десятки пластової молоді, як також деякі батьки - гості. Після вступних формальностей та звітувань кошових Богданки Блаженко і Юрка Стецюка Несторові Нинці, який з черги звітував новому станичному Б. Титлі, а той дотеперішньому станичному і обозному Юрієві Ференцевичові, відбулася хвилююча врочистість засвічення свічок в руках всієї пластової молоді. Опісля були коляди: „Бог Предвічний", „Дивная новина" та інші і вкінці „Нова радість" із зворушливим: „Просим Тебе Царю, просим Тебе нині, даруй волю, щастя й долю нашій Неньці - Україні!" Спільною кутею та співом пластових пісень закінчено цю врочистість.

МОЛОДА УКРАЇНСЬКА ДІВЧИНА ЗГИНУЛА В АВТОМОБІЛЬНІЙ КАТАСТРОФІ

Ню Йорк. — Минулої суботи, 6-го січня, себто на сам Святий Вечір за старим стилем, на експресному шляху що лучить Квінс з Брукліном і Мангеттеном, згинула в автомобільній катастрофі молода, 21-літня українська дівчина Надя Боднар, студентка філософії і колишня пластунка. Ігор Шанковський, з яким вона разом їхала, в и й ш о в з катастрофи з деяким потовченням і його перевезено до лікарні.

УСК НЮ ЙОРК ПРОГРАВ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ

Минулої неділі, 7-го січня, УСК Ню Йорк розіграв перші змагання за Чашу ЗДА зі своїм суперником з „Великої Десятки" Німецько - Американської Футбольної Ліги, Німецьким С. К. Бруклин. Змагання ці закінчилися несподівано програною УСК-у 0:1 і внаслідок цієї поразки УСК відпав від дальших гор за Чашу ЗДА, найвищий трофей футболу ЗДА. Рішальні ворота до УСК-у впали на десять хвилин перед кінцем змагань.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ВІДКИДАЄ НОТУ СССР ЩОДО ПЕРЕГОВОРІВ

Бонн. — Західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер заявив у розмові з англійськими журналістами в минулий понеділок 8 січня ц. р., що остання совстська нота з пропозицією щодо сепаратних переговорів між західньою Німеччиною і Совстським Союзом не становить „нічого нового" та що є „найкумеднішою річчю у світі". Та совстська нота „не має підпису ані адреси і нема ніякої познаки, хто саме писав її". У тому самому дусі склав заяву в імені західньо - німецького уряду його пресовий шеф Фелікс фон Екардт. „Очевидно, що ми мусимо відкинути це найновіше запрошення до сепаратних розмов". — заявив він. Виявляється, що ще 27 грудня минулого року керівник німецького відділу в совстському міністерстві закордонних справ, Іван І. Ільїчев передав західньо - німецькому амбасадорові в Москві д-рові Гансові Кроллеві ноту, в якій совстський уряд пропонує Західній Німеччині ведення безпосередніх переговорів задля замирення між СССР і Західньою Німеччиною у справі Берліну та в усіх інших справах. Совстська нота натякає на можливості з'єдинення Німеччини, як також обіцяє Німеччині безмежні можливості промислового експорту до Совстського Союзу і всіх сателітних країн. Проте Москва не поступилась у своїх передумовах для такого „замирення": залишення в Східній Німеччині комуністичного режиму, перетворення Західнього Берліну у „вільне місто", виступлення Західньої Німеччини з НАТО та переведення роззброєння під совстським надзором. Західні коментатори одностайно стверджують, що ціль цієї совстської ноти є засіяння підозри між Західньою Німеччиною і її західніми альянтами та розбиття бльоку НАТО. Таку саму інтерпретацію тієї ноти подано з західньо - німецьких офіційних кіл. „Совстська нота виразно старається розбити західній союз, роблячи виразний натяк на те, що західнім союзникам Німеччини не залежить на її з'єдинення". Тому, що та совстська нота, чи меморандум, не мала ні підпису ні виразної адреси, то на неї не буде навіть офіційної західньо - німецької відповіді. Західньо - німецький уряд рішуче заперечує, наче б ініціятиву до такої совстської суґестії щодо безпосередніх німецько - совстських переговорів дав амбасадор у Москві д-р Ганс Кроль. Про свої попередні розмови з совстськими урядовцями він негайно повідомляв інших західніх амбасадорів у Москві, а 27 грудня запросили його до совстського міністерства з а к о р д о н н и х справ виключно на те, щоб вручити йому совстську ноту без ніякої розмови.

Молотов вертається знову на своє становище до Відня

Москва. — Совстське міністерство закордонних справ, повідомило, що Вячеслав Молотов вертається до Відня на своє дипломатичне становище, як представник СССР в міжнародній атомовій - комісії. Згідно з повідомленням представника згаданого міністерства, Молотов виїхав до Відня поїздом уже в суботу дня 6 січня ц.р. З Відня був відкликаний Молотов дня 12 листопада м. р., після 22-го з'їзду Комуністичної Партії Сов. Союзу, на якому його атакував дуже гостро і Хрущов й інші промовці за антипартійну активність і за доґматизм. Дехто з промовців на цьому з'їзді вимагав викинення Молотова й інших членів антипартійної групи з партії і навіть поставлення їх під суд. Після відкликання Молотова в листопаді м. р., появилися були в західній пресі повідомлення, що його вже виключено з партії і що він вніс апеляцію проти цього рішення разом з іншими членами антипартійної групи. Ці вістки, як виходить тепер, не відповідали дійсності і Молотов залишається не тільки членом партії, але й займатиме далі керівне становище в міжнародній комісії для справ атомової енерґії. Виїзд Молотова з Москви до Відня, куди він в понеділок дня 8 січня ще не прибув, викликав сенсацію в міжнародних політичних колах.

В Альжирі міста були спаралізовані генеральним страйком французів

Альжир. — Французька адміністрація в Альжирі зосередила маси війська в столиці краю Альжирі та в містах Орані, Константині й інших, у зв'язку з проголошенням підпільно - т е р о р и с т и ч н о ю французькою організацією демонстраційного генерального страйку на понеділок 8-го січня, в перші роковини плебісциту, який затвердив політику президента де Ґоля по лінії замирення з мусульменськими альжирцями. За неофіційними даними від початку цього року впродовж одного тижня згинуло в Альжирі від актів терору 113 осіб у чому 72 араби й 41 европеєць. Водночас ранено в таких актах терору 163 особи. Тим часом в столиці Марокка Рабаті почались наради закордонно - революційного мусульманського уряду Альжиру під проводом його прем'єра Бенюссефа Бен Хедди. Ці наради стосуються вислідів тайних переговорів, ведених в останніх тижнях між французьким урядом і емісарями того альжирського уряду. Проголошений французькими екстремістами генеральний страйк на минулий понеділок на час двох годин вдався остільки, що дійсно всі крамниці, ресторани, торговельні фірми, автобуси і т. д., припинили працю, — частинно солідаризуючись з французькими екстремістами, частинно зі страху перед ними.

В АМЕРИЦІ

● **Генеральний прокуратор** Роберт Ф. Кеннеді заявив, що він проситиме Конґрес, щоб ухвалив нові закони для того, щоб можна було з успіхом поборювати діяльність ракетірів і незаконні гри. Генеральний прокуратор сказав, що не пропонуватиме нового законопроєкту в справі оборони громадянських прав, хоч провідники негритянського населення цього домагаються.

● **Преса** підкреслила, що віце - президент Линдон Б. Джансон в минулому році на просьбу Президента відбув кілька подорожей за кордон, зробивши при тому 75,000 миль. Він часто відбував службові поїздки і по цій країні. Він був у Пакістані, Західньому Берліні, в Сенеґалю в Африці, в Порто Ріко, Південній Азії, Філіппінах, Формозі, Індії і Греції.

● **Директор** програми Харчі для миру Джордж МекҐоверн разом із Президентовим дорадником Артуром Шлезінґером відвідає в лютому і березні цього року Гонґ Конґ, Індію, Єгипет, Рим, Тунісію, Швайцарію, Францію і Англію. Ціль цієї поїздки, що триватиме від 30-го січня до 10-го березня, — збільшити діяльність аґенції Харчі для миру.

● **Цього року на Фльориді** понизилася значно температура при кінці грудня і в перших днях січня, але, покищо, немає більших пошкоджень в таких культурах як фасоля, гарбуз, суниці і помідори. Декуди температура в ранніх годинах становила тільки 26-28 ступнів.

● **Крайова** Аеронавтична і Космічна Адміністрація визначила десятичленну дорадчу раду яка має дбати про те, щоб приспішити лет астронавтів довкола Землі і їх висилку на Місяць. Вибраний астронавт підполковник морської піхоти Джан Е. Гленн має вже в перших місяцях цього року облетіти Землю.

● **Декан** стейтового рільничого коледжу при Корнельськім університеті Чарлз Е. Палм заявив на науковій конференції в Ню Йорку, що теперішнє число науковців у світі виносить 90 відсотків всіх науковців, які колинебудь жили в світі.

У СВІТІ

● **Атанас Мікоян**, перший совстський віце - прем'єр, поїде в цьому місяці до Ґвінеї. Її чорний президент Секу Туре, що мав марку комунофіла і дістав був свого часу Ленінський ордер миру, виступив проти бунтів на Ґвінеї, як нібито інсценізованих „марксо - ленінистами з макіявельським пляном розпочати марксистську революцію в Африці".

● **У ріці Спре**, що перепливає Берлін, втопився в мин. тижні молодий німець, як пробував переплисти її, втікаючи на Захід. Східньо - берлінська поліція вживає тепер гончих собак у погоні за втікачами.

● **В Італії**, члени рідні, приятелі, знайомі і сусіди 70-ох осіб, трагічно погиблих у залізничній катастрофі недалеко стації Катанзаро, обурені на залізничі власті, здемолювали і спалили той стаційний будинок. Виявилось, що машиніст потягу, який повинен був їхати приписаною найбільшою швидкістю коло 20 миль на годину, їхав швидкістю 37 миль на гострому закруті, на якому, через те, вискочив і злетів в пропасть останній вагон. Машиніста і його помічника оскаржено у вбивстві.

● **На Цейльоні** хвиля страйків: страйк 3.000 банкових службовців спаралізував банкові операції, — той страйк підтримало 12.000 портових робітників, а також залізничники і автобусові водії заповіли страйк.

● **Совєти сердяться**, що Америка підтримує японські претенсії до Курільських островів, що їх Москва заграбала на основі Ялтинського договору й перетворила у свої бази над Тихим океаном.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Колоніялізм

Коли в Об'єднаних Націях є вже 48 азійсько - африканських держав, які дістали державну самостійність після останньої світової війни, коли кожна з них має в тій установі голос, рівний із ЗДА, Британією чи будь-котрою іншою великою і культурною країною, і коли залишились у світі ще тільки незначні рештки давнього колоніялізму, які теж, зрештою, знаходяться в процесі ліквідації, то — здавалося б — проблема того давнього колоніялізму, як продукту завойовницьких і експлуатаційних виправ до Азії й Африки, повинна зійти на задній плян. Якщо так не є, то складаються на це дві причини: нетерпеливість отих нечисленних ще колоніяльних народів які, бачачи усамостійнення різних інших кольорових народів, хочуть мерщій позбутися чужинецької колоніяльної влади по-доброму чи по-злому, і — свідома політика Москви. Москва, щоб сіяти міжнародний хаос, створювати щораз нові конфлікти, спричиняти труднощі країнам західнього бльоку НАТО та відвертати увагу від свого власного імперіялізму й колоніялізму — підбурює ті колоніяльні й новопосталі країни, підсичує їхній молодий і запальний націоналізм, якщо можна так назвати рух відродження, що охопив прерізні муринські племена, і цим раз-у-раз актуалізує проблему колоніялізму.

Совєтський Союз, на спілку з азійсько-африканськими країнами, був також ініціятором і співавтором резолюції, що її Генеральна Асамблея прийняла 14-го грудня 1961-го року. В тій резолюції сказано, що політичні, економічні й культурні „нерівності" колоніяльних народів не можуть бути претекстом для колоніяльних держав у зволіканні з наданням тим народам державної самостійности. Це правда, що нібито незрілістю того чи іншого народу імперіялістичні держави покривали свою екстермінаційну політику. Відомо, що так було в часах абсолютних монархій, так було й за часів Польщі у відношенні до українців. Але, з другого боку, британський міністер закордонних справ лорд Гюм у своїй промові з 28-го грудня минулого року звернув увагу на те, що передчасне признання державної самостійности непідготованому до неї Конґо стало нещастям для тієї країни і затяжним клопотом для цілого світу. Британія найкраще підготовляє підлеглі їй країни й народи до державного життя, доказом чого є Індія, Пакістан, Бірма, Цейльон, Кипр і ін. Тому британські державні мужі найбільше обурюються тим, що Москва своєю демагогією заколочує той процес, виступаючи в фальшивій ролі оборонця покривджених.

Очевидно, що в інтересі всіх уярмлених Москвою народів лежить, щоб процес визволення всіх народів у широкому світі якнайшвидше закінчився. Коли азійсько - африканські народи вже не потребуватимуть підтримки збоку Москви у своєму визвольному процесі, краще зорієнтуються у світових проблемах, зокрема, краще пізнають відносини в Европі, вони зрозуміють також і загрозу совєтського колоніялізму, наявність якого тепер заперечують. І західньоевропейські держави, позбувшись остаточно гріха колоніялізму, матимуть вільніші руки, щоб вживати зброю колоніялізму проти СССР. Не можна оббріхувати світу до безконечности. Цинізм Москви, з яким вона стосує дві мірки у справі колоніялізму, мусить колись скінчитися.

Сумління народу

Широким відгомоном відбився по всьому світі вірш 28-літнього російського поета, сина українських переселенців у Сибіру, Євгена Євтушенка „Бабин Яр", що в ньому він, пригадуючи занедбані совєтським режимом масові могили помордованих у Бабиним Яру коло Києва жидів, виступив з відкритим засудженням російського антисемітизму. Широко був цитований також у світовій пресі надрукований російською мовою в київській українській „Літературній Газеті" з 1-го вересня м. р. вірш Євтушенка „Розмова", в якому поет виступає проти тих, які називають звичайну людську чесність сміливістю, і стверджує, що він тільки „писав — і кінець! А лиш доносів не писав і старався говорити все, що думав". Коментуючи його виступи, світова преса пише, що вірші Євтушенка, відчитувані в залях і на площах Москви, зустрічаються із оваційним захопленням совєтської молоді.

Захоплено коментують виступи Євтушенка і деякі українські еміґраційні часописи, підкреслюючи, що „він хоче бути письменником, який служить правді і справедливості", що він „іде на небезпечну дорогу власного серця", і стверджуючи, що „він іде за голосом української крови..."

Не заперечуючи значення виступів Євтушенка, українця за походженням, але таки російського поета, як і факту, що саме він очолив збунтовану молоду поезію в Совєтському Союзі, треба ствердити, що з такою ж сміливістю й щирістю, як Євтушенко, відважилися виступити деякі молоді українські поети вже у 1958-му році, і так само сміливо й відкрито виступають наймолодші з-поміж них протягом останніх місяців.

Проти донощицтва, із рішучим ствердженням, що „підслухувач, донощик — це всього людського роду зло" виступив 1958-го року в поемі „Між вітром і дощем" молодий український поет Василь Швець. У своїй поемі він не тільки затаврував тодішню руйнацію цвинтарів і надмогильних хрестів по українських селах, але й гостро засудив зрадництво та облуду совєтської бюрократії, проїдженої „іржею пороків", стверджуючи, що їй „перед комунізмом чистилище б пройти". Закордоном поема Василя Швеця великого відгомону не викликала, бо про неї мало хто довідався. В Совєтському Союзі молодого поета закликали до порядку за „незрілі думки", і він у дальших своїх творах уже принишк!!!!

З сенсаційною поемою про „скажені і трагічні роки" України, значить, про криваві тридцяті й сорокові роки, виступив у липні 1961-го року, отже ще перед „Бабиним Яром" Євтушенка, 25-літній український поет із Київщини Іван Драч. У першій частині своєї, надрукованої в київській „Літературній Газеті" з 18-го липня 1961-го року поеми, він вивів збожеволілу від горя й страждань українську матір, три сини якої загинули — „той під Берліном, той в сніжнім завою, а третій ніби сам од чорної наруги в тридцять сьомім"... Розпука матері була така тяжка, пише молодий автор, що він сам посивів, а померлий маляр - модерніст Врубель прилетів у хату із Третяковської галерії і, дивлячись на її несамовитий біль, упав на „збитому тугою порозі" і вклонився пойнятій стражданням жінці, яка, кружляючи навкола стола, співала відомі частівки про Гітлера та Сталіна і про колгоспні трудодні...

Поема Івана Драча, яку офіційні підсовєтські поети з затверділою рабською совістю, поети, що запродались режимові „за хліб і за чай", за ордени і привілеї, прийняли з обуренням і глумом, мовляв, звідки молодий поет, якому під час війни було п'ять років, „міг винести драматизм і трагізм епохи" і „на якій підставі післявоєнне життя нашого народу уявляє він, як гибель Содома і Гоморри", — викликала широкий відгомін в Україні. Нею захоплюється українська молодь не менше, як молодь Москви віршами Євтушенка.

Виступ Івана Драча, який не є відокремлений, бо такі ж, як у нього мотиви „скажених і трагічних років" голоду 1933-го року, єжовщини і сталінського терору прориваються також у творчості інших поетів і прозаїків, прийнятий, з одного боку, із щирим захопленням читачів, а з другого з рішучими протестами збоку режимних поетів, доводить, що молода ґенерація поетів в Україні збагнула щиро і глибоко трагізм народних переживань і пробує висловити його поетичним словом і образами. Ця молода ґенерація поетів стає сумлінням народу України, до голосу якого треба прислухатися особливо тут, у вільному світі.

Іван Кедрин

СКРОМНА СЕСІЯ УНРАДИ

У своєму листі до голови УНРади І. П. Багряного, мабуть, з 31-го липня минулого року, у ході пересправ довкола рішень Президії УНРади з 5-го червня і 21-го липня мин. р., чи відбувати сесію УНРади, чи ні, президент УНР в екзилі, д-р С. Витвицький писав: „... Не бачу таких розходжень серед п о о д и н о к и х фракцій, які могли би довести до катастрофи на майбутній сесії. Якби навіть виринули ще якісь різниці, тоді слід би зібрати представників протилежних поглядів на переговори, що почались би заздалегідь перед сесією і тривали безперервно кілька днів, доки не прийшло б до зговорення. Впевняю Вас, що при моїй інтервенції речники опозиції виявлять найвищу міру уступливости і доброї волі. Сесія перейде з повним успіхом. Я вірю в українську людину..."

Хоч при ствердженні успіху 5-ої сесії слід би радше пропустити прикметник „повний", проте д-р Ст. Витвицький мав рацію: сесія не скінчилась катастрофою, перейшла розмірно ділово й розмірно гідно і була, як вже згадано у „Свободі" кілька днів тому, — явищем позитивним, бодай як спроба зберегти й оздоровити Державний Центр УНР на чужині. І з розгляді тієї події треба дійсно на першому місці признати найбільшу заслугу др-ві Ст. Витвицькому, який, у своєму пізньому віці і при своєму не дуже міцному стані здоров'я, серед найприкріших відносин у Мюнхені, знайшов силу та послідовну рішучість опертися всім рішенням і намовам з кіл УНРади сесії не відбувати, переконав її противників у її доцільності і в співпраці з ними, започаткованій нарадою з 3-го серпня мин. року, таки до тієї сесії довів. З перспективи часу виявляється, що не мало значення те, що вона не відбулася у первісному термині 31-го травня мин. року, а, після кількакратного відкладання, аж 17 — 23 жовтня мин. року. Добре сталося, що вона взагалі відбулася і добре сталося, що відбулася без скандалу.

Це оцінка дуже скромна, але реалістична. Маємо листи від земляків з Мюнхену з песимістичним насвітленням, дістали ми цілу декларацію опозиційної фракції Української Соціялістичної Партії, писану ніби ще перед сесією, але видану вже в листопаді минулого року. Все ж, здається, коли нема причини до надмірного захоплення, конструктивний підхід до самої проблеми Державного Центру, прихильність до справи оздоровлення в ньому відносин і уможливлення йому ділової праці для добра української визвольної справи та льояльність до всіх тих партій і окремих діячів, які брали в тій сесії участь, вимагає дати новообраним органам Державного Центру час для виявлення своєї доброї волі, свого обличчя, і доказання своєї працездатности.

Найпозитивнішою подією на тій сесії був, безумовно, поворот до УНРади Організації Українських Націоналістів з-під стягу полк. А. Мельника. Можливо, що було б краще, коли б той поворот відбувся так, щоб він не викликав враження, що та фракція згори солідаризується з „більшістю" і допомагає „майоризувати меншість", тим паче, що ідеологічно ОУН полк. Мельника куди ближча, наприклад, до „опозиційного" УНДО, як до УРДП з „більшости". Однак, хочеться вірити, що досвідчені керівники тієї фракції зуміють розвіяти підозру, начебто вона стала предметом у міжпартійній розгрі на ґрунті УНРади, і з свого боку причиняться до ліквідації того двоподілу, оскільки він не базується на речевій розбіжності думок.

Проводові Виконного Органу і УНРади треба признати вичерпність у звітуванні. Друковані звіти про діяльність голови й окремих членів Виконного Органу можуть стати поважним матеріялом для майбутнього історика української еміґрації наших днів. Дискусія — за нашими інформаціями — була спокійна і речева, хоч може варто було б визбутися високопарних фраз, які не лицюють такій високій установі, як сесія Національної Ради. На адресу нових органів Державного Центру можна висловити тільки жаль, що, замість побільшити число представників комбатантського світу — поменшено його. Коли брак людей є чи не головною причиною кризи Державного Центру, то логічно виходило б, що треба шукати їх передусім в рядах колишніх військовиків, які ствердили своїм життям відданість ідеї та бодай мінімальний політичний стаж і досвід. Зокрема скреґітливим тоном на сесії було відсунення ген. О. Удовиченка.

Про характер і вислід кожних зборів кожної поважної установи чи організації свідчать в першу чергу прийняті резолюції. Як виходить із тексту, проголошеного в Бюлетені Українського Інформаційного Бюра з 24 листопада 1961 р., є там кілька постанов, що їх треба привітати. У точці першій слушно визнано потребу коректи і доповнення Тимчасового Закону про реорганізацію Державного Центру. Окрема резолюція правильно передбачає, що в ході боротьби за визволення з-під большевицької окупації може постати в Україні національний уряд чи взагалі керівний чинник такого визвольно - державницького руху. Ствердивши, що Державний Центр УНР на чужині не буде такому урядові в Україні протиставитись, а, навпаки, визнає його, — тим самим спростовано закиди противників Державного Центру, начебто він посягає на „владу" в Україні. Правильними були позитивна резолюція у відношенні до проєкту скликання Світового Конґресу Українців і рішення „вживати й надалі наполегливих заходів до того, щоб завершити консолідацію..."

Зате дивно вражає, як незрозумілий дивогляд, що на 11 точок резолюцій з 11-ма підвідділами нема ні одної резолюції про відносини в Україні, про політику Москви, про стан української визвольної справи в нинішній міжнародній ситуації, про відношення до справи України збоку вільного світу і про наше відношення до Об'єднаних Націй та до справи перебування в них представника УССР. Коли про це говорилось у звітах, доповідях і дискусії, то чому промовчано в резолюціях?! Далі: досить дивно звучить резолюція 6 б), яка каже, що „Державний Центр чи його окремі органи можуть

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВІДШКОДУВАННЯ ЖЕРТВАМ НАЦИЗМУ

Уряд націонал - соціялістичної Німеччини спричинив був стільки шкоди в різних країнах Европи, що ніхто не може дати за неї повного відшкодування. Немає відшкодування за мільйони убитих людей і за ті дальші факти, які внаслідок цього виникли. Можна дати відшкодування за втрачене здоров'я, за втрачені матеріяльні добра, але за моральну наругу навіть немає ціни.

Уряд Західньої Німеччини ухвалив був окремий закон про відшкодування тим особам, які потерпіли були від нацистського режиму. В „Свободі" вже кілька разів писалося на цю тему про те, як то неприхильно ставляться німецькі суди до тих осіб, які домагаються відшкодування.

Але в жовтні 1960-го року уряд Федеральної Німецької Республіки уклав в цій справі окремий договір із Урядом Високого Комісара для справ втікачів при Об'єднаних Націях. Згідно з цим порозумінням німецький уряд складає до диспозиції Високого Комісара 45 мільйонів марок, з яких Високий Комісар може виплатити відшкодування особам, переслідуваним німецькими нацистами.

Згідно з цим договором особи української національности мають право дістати відшкодування з фонду Високого Комісара ОН, якщо вони були переслідувані і потерпіли від нацистського уряду, але це й досі не мають права на відшкодування згідно з німецьким законом.

Згідно з договором право на відшкодування має той, хто в дні 1-го жовтня 1953-го року мав статус втікача в дусі Конвенції про втікачів із 1951-го року. Хто втратив статус втікача, ставши громадянином якоїсь держави або внаслідок інших причин, не втрачає права на відшкодування.

Згідно з первісним зарядженням просьби про признання відшкодування треба було вносити до 31-го грудня 1961-го року на адресу Високого Колісара при Об'єднаних Націях в Ню Йорку.

18-го грудня Уряд Високого Комісара повідомив, що речинець внoшення заяв про признання відшкодування продовжено до 31-го березня 1962-го року. Одночасно повідомлено, що дальшого продовження не буде, і тому всі заінтересовані повинні негайно зголошувати свої претенсії на відшкодування, якщо воно їм належиться. Писати треба на адресу:

U.N.H.C.R. Room 3268
United Nations, New York

Згідно з тим самим договором із жовтня 1960-го року, втікачі, які, внаслідок своєї національної приналежности, зазнали пошкоджень на тілі або здоров'і, можуть дістати відшкодування подібно, як дістають його інші категорії жертв насильства. Але відшкодування цієї категорії виплачує тільки німецький федеральний уряд.

Особи, які вважають, що їм належиться відшкодування цієї категорії, мають вносити заяви до:

Bundesverwaltungsamt Hochhaus — Cologne, Germany

Речинець зголошень кінчається 31-го грудня 1962-го року. В своєму власному інтересі всі заінтересовані особи, яким вже відкинули їхні зголошення або які ще не зголошувалися в справі відшкодування, або які дістали менше відшкодування, а тепер могли б рахувати на більші суми, повинні писати на повищу адресу в Німеччині.

Крім того, всі ті особи, які були переслідувані внаслідок національної приналежности і досі не мають позитивної відповіді на свої заяви про відшкодування від німецького уряду, повинні до 31-го березня ц. р. внести свої заяви до Уряду Високого Комісара при ОН, щоб могти дістати відшкодування з суми $45 мільйонів, визначеної німецьким урядом.

РІЗДВЯНИЙ ВЕЧІР

Різдвяний вечір. Сніг притряс
дорогу,
Мов білий килим перед ноги
кинув
Тим, що ідуть молитись
в церкву Богу.

Пішли. Останній гомін кроків
згинув
І розіплився у святочній
тиші,
Що із небес злітає на долину.

Мороз на вікнах срібне квіття
пише,
Смерк сірі тіні метає по хаті,
В куті живицею ялинка дише.

Часом горобчик сяде на загаті,
Часом дідух при дверях
ворухнеться,
Як духи, мрії літають
крилаті,

А серце згадує і сумно
б'ється.

БОГДАН ЛЕПКИЙ

З УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦЬКОГО ЖИТТЯ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Ювілейна виставка ОМУА

Об'єднання Мистців Українців в Америці організує в жовтні цього року велику виставку українського мистецтва, що, з нагоди 10-ліття організації, буде ювілейною. Виставка відбудеться в Ню Йорку, про її докладний час і місце буде ще повідомлено.

Праця Об'єднання знаходить зрозуміння не тільки серед нашого громадянства, а й закордоном. Завдяки зв'язкам Об'єднання один з великих мистецьких лексиконів в Европі уперше уводить на свої сторінки понад пів сотні імен сучасних українських мистців. Живий відгук знаходить праця Об'єднання і на Україні.

Дві виставки Архипенка

Повний творчої енергії скульптор Ол. Архипенко влаштовує виставку своїх бронз у ґалерії Перлс, 1016 Медізон Евню в Ню Йорку. Виставка відбудеться в днях 9 січня до 3 лютого ц. р.

Одночасно подібна виставка відбудеться у Вінніпезькій Мистецькій ґалерії. Виставка буде відкрита 14 січня і триватиме два тижні. На відкриття прибуде сам Архипенко, який наступного дня, 15 січня, матиме в концертовій залі Вінніпезької авдиторії доповідь на тему „Творчість". Ініціяторами цієї виставки є наші пані з Т-ва „Альфа-Омеґа", що об'єднує українок, ґрадуанток університетів.

Виставка М. Мороза

Від кількох років наш відомий мистець Михайло Мороз улаштовує свої виставки в нюйоркській ґалерії „Панорас" при 62 Вест 56 вул. Попередні його виставки показували переважно гірські мотиви з Кетскильських гір. Нова виставка Мороза в ґал. Панорас (від 15-27 січня ц. р.) покаже найновіші його твори, переважно експресивні марини з Мейну, де мистець працював влітку минулого року.

Виставка Л. Гуцалюка

Ґалерія Джастер при 154, Іст 79-ій вул. у Ню Йорку влаштовує в днях 8-27 січня ц. р. виставку 20 повних малюнків Любослава Гуцалюка. Народжений у Львові в 1923 році, він студіював у мистецькій школі Купер Юніон у Ню Йорку і мав, крім минулорічної виставки у ґалерії Джастер, ще й виставки в ґалерії Вольмар в Парижі (1956), Бойсевейн у Ню Йорку (1957), ґал. Норваль у Парижі (1959), і в ґал. Льоренцеллі в Медіоляні (1959). Його твори знаходяться в різних американських і европейських збірках.

Грищенко в Осінньому Сальоні в Парижі

Серед численних великих виставок — мистецьких сальонів Парижу до найзнаменитіших належить „Осінній Сальон". Єдиним українським мистцем - членом того сальону є від років Олекса Грищенко. Членство в тім сальоні дає право виставляти без жюрі. На останній виставці цього Сальону увагу відвідувачів і критики звертало велике (6 до 5 стіп) панно-проєкт килиму О. Грищенка п. н. „Країна басків". Проєкт показує краєвид і типи тієї країни. Килим буде витканий у славетних ґобеленових майстернях в Обюссоні, де передше був витканий килим „Кань", що його проєкт знаходиться в збірці п. Євгена Сумика в ЗДА, а оригінальний килим у музеї в Монтреалю.

Меморіяльна виставка М. Бутовича

Об'єднання Мистців плянує влаштувати в березні ц. р. меморіяльну виставку недавно померлого визначного нашого мистця Миколи Бутовича. Виставка даватиме перегляд усієї творчости мистця, як теж фотографії, каталоги і документи, важливі для зрозуміння повноти його творчости.

С. Г.

**

До повищих інформацій слід додати, що від 4 - 18 лютого ц. р. у ЛМКлюбі в Ню Йорку відбудеться також виставка відомого арт.-маляра, декоратора нюйоркської Метрополітен - опери Александра Климка. — Ред.

● Індійські військові й націоналістичні кола, підбадьорені легкою перемогою в завоюванні португальських колоній Ґоа, Дамао і Дію, домагаються рішучішої збройної акції проти повстанських партизанів в північно - східній провінції Наґа. Тамошніх 40.000 мешканців вважають, що вони повинні мати власну державу й не повинні належати до Індії. 2.000 партизанів становлять „тверде ядро" наґайських самостійників, які оперують із недоступних високогірських лісів і проваль.

● Бірменський прем'єр У-Ну, який відвідував єгипетського президента Ґамаля Нассера, приєднався в кінцевому комунікаті обох президентів до давнього твердження ворогів Ізраїлю, що араби мають право до ізраїльської території, як давньої Палестини. Ізраїльський прем'єр Давид Бен Ґуріон відвідував недавно того самого У Ну, який запевняв його тоді про свою велику приязнь для Ізраїлю.

ВИФЛЕЄМ І НАЗАРЕТ — КОЛИСЬ І ТЕПЕР

Вифлеєм, святе місто народження Спасителя — це єдина в світі місцевість, де тричі під ряд святкують таємничу подію Христового Різдва. У т р ь о х старинних обрядах, трьома мовами — три християнські конфесії протягом чотирьох тижнів величавими обрядами відзначують свято Вифлеємську Містерію з-перед 1961-ох років.

В дні 25 грудня християни Західнього світу складають низький поклін на місці народження Божого Сина, в дні 7 січня визнавці Православного світу відбувають у храмі Рождества свої святочні обряди, а потому в дні 19 січня вірні Вірменського обряду на тому самому місці відзначують в одному дні подію Народження і Богоявлення (Йордану, Водохрещів). У кожному святі беруть участь найвищі церковні достойники даної конфесії, маси вірних і богомольці - туристи з різних країн світу.

Старий біблійний город Вифлеєм начислює сьогодні 75 тисяч населення, виключно йорданської державної приналежности, в більшості християн. В святочному, чотиритижневому сезоні кількість населення Вифлеєму збільшується на сто тисяч і більше не враховуючи туристів, також християн з-поза кордонів недалекої Ізраїльської держави. Лише в першому дні „західнього" і „східнього" Різдва обидві в о р о ж і сторони, йорданська й ізраїльська, дозволяють своїм громадянам, за окремими граничними пропусками — відвідати святі місця по обидвох сторонах тамошньої „залізної завіси".

Цього літа група американських духовників відбула паломництво по Святих Місцях, відвідуючи за окремими пашпортами „обидві" старинні Палестини. З нагоди цьогорічного американського Різдва деякі з них поділилися в своїх конфесійних журналах барвистими описами Святої Землі та історичними спогадами в давнє і священне минуле цього малого й вбогого, але такого важливого й цінного для світу клаптика земної кулі.

Як виглядало щоденне життя у Святій Землі в часах народження Божого Сина? Рибальство та хліборобство були головними засобами прожитку населення того краю в давніх часах. Існував над берегом Середземного моря одинокий рід тодішньої індустрії: б у д о в а легких ч о в н і в й середущої поємности кораблів. Найкращої якости риба знаходиться на просторі невеликого, з дуже мальовничими берегами Галилейського озера, називаного в тих часах „морем". І по сьогодні важко зрозуміти знавцям рибальського діла, як на такому малому водному просторі цього „моря" ловлено в часах Спасителя таку поважну скількість дуже доброї і різнородної щодо ґатунків риби! На свій власний прожиток, для продажу на місцевих ринках і на експорт з Палестини. В часах народження Спасителя рибна індустрія над берегами Галилейського озера стояла високо. І сьогодні трудно зрозуміти, що тамошню рибу, належно спрепаровану на експорт висилали окремими кораблями палестинської продукції аж в далеку Еспанію!

Як відомо, Свята Родина проживала в малому городі Назареті. Околиця цього города гориста, земля убога, камениста. Понижче поверхні землі знаходиться шар м'якого каміння. Щоб збудувати собі хату, колишні, також і теперішні, мешканці Назарету мусіли поконати поважні теренові труднощі. Треба було копати в м'якій скелі долішню частину мешкального дому, і там, в землі - скелі знаходилося властиве помешкання для кожної родини. Понад поверхнею землі, де люди не могли жити через спеку, знаходилися р о б і т н і, було місце на домашні речі, на харчі, також тут часто знаходилася худоба.

Дім, в якому проживала Свята Родина, належав до дуже небагатих, він був приблизно розміром 18 через 20 стіп у квадраті. З долішньої частини дому - кімнати, приміщеної в „пивниці", провадили кам'яні сходи нагору. З долини нагору, в горішній підлозі були висічені в камені два отвори. Один служив за вихід на гору, другий сповняв функцію „комина". Крізь округлу кам'яну челюсть виходив на двір дим — із „кухонного" вогнища на долішній частині цього однокімнатного дому Святої Родини в Назареті.

На даху цього „дому" знаходиться збірник на дощову воду, яка окремим отвором вздовж угла спадала вниз, в окремий кам'яний збірник-цистерну. Домашня „гора" Святої Родини була призначена на робітничий варстат св. Йосифа. Тут, як іще сьогодні у Назареті, трудящий голова дому - ремісник тримав свої примітивні інструменти праці, дерево на виріб різних своїх столярських продуктів тощо.

Син Божий та Його св. Опікун, св. Йосиф, більшу частину дня переводили нагорі, при своїй щоденній столярській праці. Божа Мати, як звичайно господиня дому, трудилася на „першому поверсі", глибоко в землі, де завжди, навіть під час найбільшої спеки, було холодно, хоч світла було обмаль. Денне світло в такого типу убогих домах малощо просочувало вниз, лише каганець з рибною олією, як тодішнім „пальним" для домашнього вжитку, просвічував середину дому — кімнати св. Родини в Назареті. В тих часах зовсім не було ліжок, жидівські родини клалися спати на кам'яну долівку, підстелену шкірами звірят, а накривалом була домашньої роботи грубша тканина.

Колишня батьківська оселя Святої Родини, Назарет, начислює сьогодні 21 тисячу населення, лежить в границях Ізраїльської держави. В днях Народження Спасителя той город був осідком губернатора римської провінції Галилеї. В шостому столітті збудовано на місці старого дому Святої Родини величаву базиліку, але за кілька літ від її виникнення захопили Назарет, разом з іншими частинами Святої Землі, арабські завойовники, обернувши цю святиню в свою мошею. В часі Хрестоносних Походів коштом королів і князів Західньої Европи збудовано в Назареті ряд імпозантних церковних споруд, але після другого й остаточного арабського заливу цілого християнського Орієнту в 1517 році — і ці святі пам'ятки з життя Спасителя на землі попали в руки мусульман.

Новітнє місто Назарет, збудоване вже і з р а ї л ь с ь к и м и властями, лежить на зовсім інакшім місці, по другому боці старого біблійного Назарету. Це модерне місто стоїть в різкому контрасті до архаїчних останків священного для всіх у світі християн родинного города Спасителя, колишнього Назарету.

У днях Христового Різдва, крім Вифлеєму, старинний Назарет є місцем паломництв, многолюдних і пишних Богослужб, під час двох календарних Різдвяних сезонів.

о. М. Ф.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Дім Українського Народного Союзу, — це назва нової корпорації в Шикаґо - Південь, точніше в районі парохії Пресвятої Богородиці на Полайна вул. Нова назва більше відповідає призначенню, бо буде осідком союзової громади на Савті, що складається з 3-ох відділів. Великий ремонт — ґазове огрівання, клюбова бара, заля і кімнати на другому поверсі переходять тепер віднову. По викінченню відбудеться там відкриття, а по цьому має наступити оживлення громади УНСоюзу.

Щаднича Спілка Трайдент є в дорозі до осягнення $35 мільйонів. 30 мільйонів перейшла ще літом, але традиційний бенкет дирекції з тої нагоди відбувся 8 грудня. Так багато часу забирає „Тризубові" рахування гроша, що мимо механізації канцелярії, добудови другого поверху для вигоди урядовців і нових машин, часу бракує. Тому „Трайдент" думає перейти на систему „електронічних машин", які при помочі приладів будуть не лише рахувати гроші, але вести всю працю книговода зараз, невідкладаючи набудуче. Ніхто з урядовців не буде лишатися „овертайм" рахувати чи докінчувати. Нові машини здадуть звіт кожночасно. Таких машин конче потрібно, коли зважити, що „Трайдент" виплатив в листопаді $600 000 дивіденди. Нові машини коштуватимуть $16 000, але нема ради. Треба йти з духом часу і поступу!

Ювілейні з'їзди заливають українську Америку. Зачав цю повінь Перемишль пам'ятного 4 липня 1953 р. в готелі Бревурт в Ню Йорку. Відбувся там з'їзд перемишлян, за ним пішло кілька менших по різних осередках і за 8 літ появилася монументальна 400 сторінкова книжка „Перемишль — західній бастіон України". Значить Перемишлеві вдалося! Та тепер наступила в тому напрямі атомізація. Повіти Самбір, Дрогобич, Підгайці, Копичинці, Борщів, а далі Сокаль, Золочів на півночі вже проголосили, що для справи визволення України треба конче з'їзду з їх повітів, треба пам'яткової книги, знімок, статтей і т. д. Бо, кажуть, колись українські історики в Америці будуть „шпирати" за тими „дорогоцінними" матеріялами. За повітами пішли міста, за містами містечка, села і, здається, за ними прийдуть хутірні з'їзди! Куди йдемо? Де знайдуться ті історики в Америці, що їм треба матеріялів? А вкінці, що можуть з себе дати такий Гусаків чи Гусятин? Проте мови не має — гарячка літописців опанувала наш люд! А чи поможе це визволенню України? В кожному разі не пошкодить. Ось недавній лемківський з'їзд, як писали газети, „пройшов у піднесеному настрої" а дальше з'їзд виявив, що „справа оборони і відзискання Лемківщини є в добрих руках". Цей ювілейний з'їзд „однодушно" схвалив резолюції і домагається від уряду Людової Польщі — чотирьох свобід для українців в Польщі, а саме: вільного повороту на Лемківщину, свободи релігії, навчання української мови в школах і свободи національного життя. Значить з'їзд відбувся, резолюції підуть до архіву, в людова Польща навіть не думає давати 4-ох свобід українцям, які згідно з договором повинні були переселитися на Україну і тому мусять там бути тихо.

І Шикаґо — повінь не минула. Дістаю запрошення на різні повітові торжества і неділь не стає, бо їх лише 52 в році. Недавно навіть Винники, місто біля Львова, мало свій з'їзд і бенкет в церковній залі св. Йосифа. Гарне те містечко, теж має документи і знімки і хоче видати книжку. Я був у Клівленді і не міг бути на імпрезі, інакше мусів би був бути, бо моя дружина з Винник. На імпрезі було 70 людей!.

На марґінесі тих з'їздів можемо лише ствердити, що будучі українські історіографи будуть мати багато праці і матеріялів.

„В неділю рано зілля копала", О. Кобилянської, драма на 4 дії, 10 картин, побачила шикаґовську сцену, заходом „Нової Сцени", і її невтомного „боса" Емілії Кулик. Вона вміє знайти артистів, дістати костюми, оркестру, вміє вишколити аматорів - артистів. В додатку десь сама навіть знаходить час „заґрати" на сцені в головних ролях, хоч нераз ті ролі не відповідають їй, бо вона найкраща в комедії, або в ролях історичного репертуару.

В суботу 2 грудня заля СУМА була повна. П'ятьсот людей сиділо і стояло на долині, дві сотні на ґалерії, решта пішла додому. Значить люди хочуть чогось нового, хочуть розірватись і йдуть з дітьми, щоб і ті щось українського побачили. На таку гарну імпрезу повинні бути кращі програмки з виписаними окремими діями і особами, а то народ не знав, коли кінець діла.

Сама вистава скінчилася о три на першу, а почалася о 8-ій. Ніколи ще не був я так довго на представленню.

Чому так довго затяглося, це справа „Нової Сцени". На мою думку справу ще дальше затягнуло не потрібне читання, непотрібної грамоти признання, яка нічого змістовного в собі не мала. „Нова Сцена" — заслужила собі на краще відзначення її 10-річчя. В додатку, до читання грамоти, треба брати людей, що знають українську мову крім англійської і треба тим, що читають, дати світло, щоби не сліпати в темряві.

Це все треба мати на увазі, інакше публіка на другий раз буде думати, чи може собі позволити йти на імпрезу, та ще й з дітьми, яка може потривати до першої години.

Маючи на увазі, що артисти-аматори, хоч деякі з них, як от Кулик, Сабатковський, Матулко, Денисенко, Цепинський, Цепинська, Фурманюк — це ветерани сцени — імпреза була вдачна. На сцені тут і там було заміщання, зокрема коли вона була повна. Дівчата, до яких залицявся і зводив Гриць — Цепинська і Денисенко, були дійсно на вершині слави. Вирізнити ще треба п. Матулка, старого цигана Андронаті, батька Маври (Кулик) і саму пані Кулик, яка в циганських шатах верховодила на сцені. Про всіх треба згадати теплими словами. Пані Мацкевич, яку я бачив перший раз на сцені, добре знала свою ролю. Танцювальна група СУМА, під кер. С. Косовського, доказувала чудес.

Андріївський Вечір 9 грудня, був доброю імпрезою для старокраєвої традиції „Андрійчика". Знаю з краю, що Андріївський Вечір інтересував найбільше дівчат і хлопців, бо там звичайно серед посту зав'язувалися нові романси і нові поговірки: хто з ким одружиться.

Український Золотий Хрест, що влаштовував імпрезу в залі собору св. Володимира, хотів подбати теж про розвагову частину імпрези, щоб задоволити не лише учасників, але й традицію. Та на довшу мету йому забракло програми, бо на св. Андрія, вечір довгий і кілька коротких виступів замало. Але нема зла щоб на добре не вийшло. Народ під впливом кулінарної штуки УЗХреста, пань (Масник, Теодорович і Нижанківська), як теж буфету перебрав владу і бавився по свойому аж до пів до другої години.

Вечером і її розваговою частиною проводила вміло пані Кузик. В її розваговій програмі виступали пані Кулик, студенти Юрій Барановський і Мирося Нагорняк та Норберт Рибак, який все має оригінальні шкіци з життя. Ті, що ще пам'ятають Австрію і Франца Йосифа, мали велику потіху з Олександра Нагорняка з його оповіданням про Федя Гайового і цісаря, що в нього був на бенкеті, їв пироги зі сметаною і мав її повні „фаврити".

На будуче було б добре подбати про більше оригінальний український зміст „Андрійчика", щоб слава цього вечора не пропала.

Виставка малярів відбулася в нас в днях 8-10 грудня в Пластовому домі. Крім старших вже малярів і скульпторів з відомими іменами як Гарасовська - Дачишин, Анатоль Коломиєць, Кость Мілонадіс, Михайло Урбан — долучилися нові імена молодшої ґенерації, як Анна Калимон, Ірина Несторович, Олександер Рожанковський, Оксана Теодорович і Андрій Коваленко. Відомі вже образи і відома слава Міки Гарасовської - Дачишин доповнили образи з Союзівки і Кобзярівки. З бальконy Києва на Союзівці і образи повені Скогарі ріки є доповненням образів з різних земель і Колорадо, де вона літом творила.

Найкращою темою Коломийця є люди, але він добре віддає теж природу. Оранжова ваза, яку я бачив на виставці, здається, не добре названа, бо одним вухом схожа на кухоль. Що означають дві риби і чобіт біля „вази", — відомо хіба мистцеві. Добре було б мати листок з поясненнями.

Кость Мілонадіс більше скульптор і теоретик мистецтва. Його Конструкція IV, — це візія будучности. Коваленко добре виходить в образах природи, головно Бельгії, де він студіював.

Надійна Анна Калимон недавно ще була студенткою на курсах Союзівки. Сьогодні вона студіює на Шикаґському університетті. Вона знаменито віддає природу яскравими барвами, що приковують око. Її образ „Минуле", що зображує стару жінку, доказує, що вона хоч, ще дуже молода, глибоко студіює теж старість і вірно її старається віддати. Про Ірину Несторович учительку в Розарі коледж, я вже писав. Вона маляр і графік, і її речі виказують, що вона вже була у світі.

Олександер Рожковський, графік і маляр, віддає образи з фльори і фавни. Був в армії в Японії і має нахил до орієнталізму в мистецтві. Оксана Теодорович вибивається як маляр і педагог мистецтва. Вона добре приготовляється до професії, яку хоче опанувати вповні.

Ця виставка показує перекрій досягнень українських мистців Шикаґо та доказує, що українські мистці у вільному світі продовжують боротьбу за творчу свободу в мистецтві, за мистецтво максимального самовиявлення.

Бенкет МУН-у відбувся 10 грудня з нагоди нового випуску студентів українознавства. Хлопці і дівчата, що перейшли двомісячний курс, одержали дипломи і відзнаки. Голова відділу МУН-у Юрій Пилявський і тостмайстей Ігор Прийма проводили бенкетом. Молоді люди приучуються проводити імпрезами, і це є потішаючим явищем, бо молодечими організаціями мають проводити молоді, а не сивоголові патріоти, що не хочуть здати позицій в організаціях молоді, яка хоче самоуправи, а не диктатури. На бенкеті промовляли о. Кулик, Мих. Панасюк і підписаний. Дипломи роздав учитель Мирон Куропась, голова МУН-у Америки.

Колишній посадник Шикаґо Мартин Конеллі умер нагло на удар серця. Це був ідеальний „мейор" міста, який боровся з корупцією, податками і батьками народу, що чигали на здобич. Завів у місті ощадність і не позволяв на вибрики людей, що жирували на підкупстві і фальшивих контрактах. Зате по двох каденціях, демократична машина міста більше його кандидатури не виставляла.

Іван Дужанський, голова Ліґи Американців Українського Походження, поважно занедужав. Перейшов операцію і перебуває вже дома, де приходить до здоров'я. Інж. Богдан Білинський, голова Об'єднання Українських Організацій теж не здужає, так що друга Центральна Управа шикаґовських організацій теж менше активна. А поправи на краще невидно. На шикаґовському горизонті невидно покищо нових „зірок", які могли б заступити обох провідників, які могли б не лише очолювати (це дуже легко!) але й провадити обі центральні організації.

СКРОМНА СЕСІЯ УНРАДИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

співпрацювати лише з такими чужинецькими чинниками, інституціями чи установами, які ставляться виразно прихильно до національно - державних аспірацій українського народу, а їхня політика або акція не суперечить тим аспіраціям та державним актам 22 січня 1918-1919 р. р. і статусові Державного Центру".

Признаємось, що не розуміємо цієї точки. Ясно, що „співпрацювати" Державний Центр не може з Хрущовим чи Фіделем Кастром та їхніми аґентами. Але як, напр., із евентуальною „співпрацею" з Державним Департаментом ЗДА, який, також „не визнає" 4-го Універсалу?! Адже Державний Центр покликаний на те, щоб приєднувати для визвольної справи України саме тих, які ще не стоять на ґрунті актів 22 січня. Чи та резолюція означає, що керівні органи Державного Центру не хочуть мати нічого до діла з тими, що їх не визнають? Політично це означало б засуджування себе на повну ізоляцію і бездіяльність. Якщо така резолюція потрібна була для задоволення гамірливих противників Центру, то вона приносить більше шкоди, як користи, бо на чужинців мусить робити дуже дивне враження.

Ще кумедніше виглядає факт, що аж чотири точки присвячено Американському Комітетові Визволення. Годі опертися враженню, що дехто з керівних осіб в УНРаді хворіє на комплекс Американського Комітету і так заплутався в словесній кампанії проти нього, що не має вичуття ні дійсної ролі й значення того Комітету, ні суперечности своїх арґументів. І так, у точці 6 в) говориться, що співпраця Державного Центру з Американським Комітетом „неможлива ані безпосередньо, ані посередньо", а через одну точку далі читаємо, що „праця окремих членів УНРади в інституціях або установах Американського Комітету Визволення чи йому подібних не означає співпраці УНРади з АКБ чи з тими інституціями". Це звучить цілком неповажно, бо в резолюціях сесії УНРади не личить наслідувати середньовічної казуїстики ані логічних ребусів. Цих критичних завваг не було б, якби підготова до 5-ої сесії не тривала 5 місяців. Було досить часу, щоб дво- і півсторінкові резолюції так вистилізувати і вигладити, щоб вони не робили враження імпровізації у перервах між засіданнями сесії.

А втім, при численних і глибоких тінях минулої сесії її світла все ж перемагали. І тому, стосуючи до неї „поміркований оптимізм", треба чекати, придивлятись і доброзичливо співпрацювати з конструктивними починами нових органів Державного Центру, обраних на тій сесії, без уваги на особи та на персональні симпатії - антипатії, а з увагою на справу. У часі найбільшої кризи УНРади виявилось, що навіть її противники признають, що коли б її не стало, залишилась би шкідлива для української справи пустка, що це був би поважний удар для всієї еміґрації й для визвольної боротьби України. Тому треба вітати все, що веде до збереження, оздоровлення і скріплення цього центру. Вилікувати впродовж кількох днів недугу, що тяглась роками — неможливо. Але зроблено поважну і позитивну спробу.

Короткі Вістки

● **Індонезія** офіційно проголосила, що вона просила З'єднані Держави бути помічними у переговорах з Голляндією щодо мирного поладнання спору за Західню Ґвінею. Індонезія погоджується дати автономію ново - ґвінейським папуасам, які насправді не мають нічого спільного з населенням колишньої Голляндської Індії, що перетворилась в державу Індонезію. Австралія перестерегла Індонезію, щоб та не счиняла війни за Нову Ґвінею.

● **Британські власті** повідомили Францію, Іран і Італію, громадяни яких були пасажирами в літаку, що летів із Пакістану почерез Рим і Париж до Лондону на Різдво в минулому грудні, що один з пасажирів того літака, 24-річний пакістанець Ізмет Хан, захворів на важкий випадок віспи. Англійці перестерегли названі країни проти можливости великої небезпеки поширення зарази.

З діяльности Союзу Українок у Філядельфії

Заходом 43 Відділу СУ, існує вже два роки Діточий садок, що його веде учителька п. М. Синейко. „Діточа костюмова забава" була доказом зацікавлення та помисловости молодих матерей у придуманню дитячих строїв. Варто згадати костюми „Трьох мушкетерів", що в них виступили три сини п-ва Сперкачів, і їх придумала та шила їхня мама, пані Іванна. — Приємною несподіванкою були діточі сценки „Ляля хвора" і „Діти в лісі" підготовлені п. Синейко.

„Вечір Розваги і Фолкльору" дав справді розвагу старшому громадянству. На програму склалися такі точки: „Лущення кукурудзи", де дівчата лущать кукурудзу і розказують собі різні придибашки, народні танки, виконані молодими дівчатами, жіночий хор під диригентурою А. Жилавої, відспівав по мистецьки кілька пісень, — а на закінчення одноактівка пера п. Я. Куліш „Подобався". Такі вистави дають відпруження нашому громадянству по його заробітковій праці і їх варто поширювати по всіх наших осередках.

16-го грудня завітав до діточої Світлички святий о. Миколай, який крім дарунків, приніс дітям ще і той чар, що їм напевно залишиться на ціле життя.

Подала Яр. О.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 25-мільйонового майна організації!

Життьове забезпечення це також ощадність. В потребі одержите позику на свою грамоту. Забезпечіться в Українському Народному Союзі.

Андрій Кігічак

РАДНИК РОЖАНСЬКИЙ ЛІПИТЬ ВЕРТЕП

(Спогад з дитячих літ)

Коли на передмісті Філядельфії сусіди американці почали довго перед різдвяними святами ілюмінувати веранди, вікна та ґанки своїх хат звичаєвими тут під Різдво прикрасами, і коли вже під сумерк освічена мозаїкою всіляких красок вулиця майоріла неначе килим чи шалянова хустка, — то це і в старого, пенсіонера, викликувало передріздвяний настрій. Він линув думками в Рідний Край як доросла людина, або деколи приходили в гості спогади з дитячих літ.

На вид освіченої напроти хати в горо́дчику ялинки, почала блукати попід стелею в старого мрійника коляда, а в ушах дзвеніла і мелодія і слова: „Тут ангели чудяться, Рожденного бояться"... Він під впливом цих привидів відновлював, а радше продовжував давніший порядок життя, коли перед Різдвом чистив дома абажури павука в сальонику, коли седольом чистив мосяжні клямки, відсвіжував принесені зі стряху „з-під вишки", зберігані з року на рік, прикраси на ялинку для дітей. Також підготовляв наливку для колядників. Це вже були прояви підготовки до різдвяних свят. І тут, за океаном, як старий консерватист, не пристосувався до нового оточення, до тутешніх звичаїв, тільки на склоні лік жив своїм патріярхальним життям Старого Краю.

Його дивувало, що все те тут, в Америці, дістся довго перед святами, а вже на сам кульмінаційний пункт, на що так довго вичікувалося дома, себто на сам Свят - Вечір, тут вже немає нічого. І поринав радник думками в дитячі літа. Як він дитиною не міг діждатися того Святого вечора. Час вичікування тягнувся в безконечність. Скільки було містики в тому святому вечері. Який родинний настрій. Не тільки запахи з кухні, але і той момент, поки родина засяде до вечері. Його батько обкаджував ладаном стіл, з повагою співав „Рождество Твоє, Христе Боже наш"... Скільки незабутнього настрою, коли всі клякали і шептали молитву.

Він ще і досі чує той шепіт молитви і бачить всіх членів родини, як моляться. Бачить навіть ті замерзлі шиби у вікнах... Старий, перенісшися уявою в той світ різдвяної казки, пригадав і колядників, і різдвяну поезію Богдана Лепкого „Гей скільки то минуло літ, а я так добре чую, кожухів шелест, скрип чобіт, і пісню ту, старую". Не мав телевізора. Вдивлявсь вечорами із-за вікна своєї кімнати у вікно сусіда, де на ялинці змінювалися краски лямпок...

Чи американська дитина переживає в цьому добробуті ті духові радощі, що їх мала наша дома при звичайному паперовому вертепі? Ой, пригадав вертеп, але скільки з ним було йому мороки!

Треба було бути інженером і конструктором! Це не проєктування і будова мостів в Америці інж. Лепкалюком. О, ні! Тут належало нарисувати плян. А потім морока видістати під будову вертепу „бальки" а з колосся зробити стріху на вертеп! Були готові в аркушах герої — особи вертепу, треба було їх прецезійно витяти, підліпити і добре змонтувати. Вертеп на тодішню техніку мусів мати якісь атракції, себто фігурки поза кулісами мусіли рухатися. Це не те, що купити новий мотор до форда! Треба було в пуделочку мамці, якому на ім'я „шиття", знайти дві порожні, дерев'яні шпульки з ниток до машини „Зінґера", щоб на цьому зробити апарат, де будуть ходити „фігури" в вертепі.

Це не справа будови звичайного моста в Америці за тих пару мізерних американських мільйонів, це в бюджеті нашої галицької дитини було квестією інколи і півавстрійської корони.

Може і дехто з читачів „Свободи" здвигне раменами, подумавши: „І кому це потрібне?" Але радник Рожанський подумав, що традицію не вільно так легко при американському матеріяльному добробуті відкидати... Дехто подумає, що спогади, — це вияв старости автора... але радник Рожанський думав, — це є вияв того, що він зі Старим Краєм не зірвав...

А попід стелею блукала коляда...

ВІСТІ з АВСТРІЇ

Ювілей 70-річчя народин Владики скитальців Кир Івана Бучка в Зальцбурґу.

Українці католики в Зальцбурґу відзначили 70-ліття з дня народин Архиєпископа Кир Івана Бучка дня 1-го жовтня 1961, о. Іван Дашковський, місцевий душпастир відслужив Службу Божу в намірені Владики скитальців. Після Богослужби зійшлися парохіяни зальцбурзького душпастирства до дому Братів Милосердя, щоб вислухали реферату Впр. о. Дашковського про Архипастиря Скитальців, мецената культури і Батька всіх убогих і покривджених.

Листопадові Роковини в Зальцбурзі.

1 листопада 1961, о год. 5-ій в гостинниці Радавер в Зальцбурґу відбулися святочні сходини, присвячені Великому Зривові для всіх українців, старанням УХР і УЦДОА. Голова УЦДОА, о. Іван Дашковський відкрив сходини і виголосив доповідь про Листопадовий Зрив. Після святочних сходин о. Дашковський відслужив Панахиду за борців - героїв. Відтак наступила „Хвилина Спільної Молитви", ціль і значіння якої пояснив о. Дашковський. Всі вірні молитись спільно зі своїм душпастирем без різниці католики і православні. Організацією свята зайнявся УХР.

Українська вечірня школа в Куфштайні.

Наука в українській вечірній школі в Куфштайні на шкільний рік 1961/1962 началася 18 листопада 1961 р. Старші діти перейшли до австрійських шкіл.

Українська суботня шкілка у Відні.

Українську суботню шкілку у Відні після від'їзду п. Заборської Анни до Америки, провадить відома жіноча діячка на терені Відня, пані Наталія Гросс, мати оперового співака Ервіна Ґросса. Релігійний провід має о. Тарас Прокопів ЧСВВ, місцевий сотрудник. З огляду на різний вік дітей і різне їх знання шкілка має три курси. Всіх дітей є 18, бо тяжко є зібрати більшу кількість дітей, з огляду на їх розсіяність у великім місті.

Доклад проф. Залозецького про Шевченка на Віденськім університеті.

Старанням австрійського товариства для історії штуки, при Кунстґісторішес Інститут на Віденськім університеті Союзу Українців Австрії і Культурного Товариства „Буковина" відбувся на університеті у Відні 2-годинний доклад з висвітлюванням образів проф. д-ра Володимира Залозецького в німецький мові п. н. „Український поет Тарас Шевченко (1814—1861), як маляр" 13 грудня 1961. Присутніх 109 осіб, з цього половина австрійців. Представив слухачам професора Залозецького його шкільний товариш, звичайний професор віденського університету проф. д-р Свобода, який поміг цей доклад на університеті зорганізувати.

Професор поширив значно тему, його деґресії були конечні, щоб австрійським слухачам, серед яких були теж професори університету, представити наглядно прометейську постать відродження нашого національного — генія і пророка у всій його величині і то в світовому маштабі. Згадав доповідач про вікову боротьбу українців з московинами всяких мастей, про велику різницю між нами і москалями, про найновішу історію нашої еміґрації не тільки у Відні в Австрії, але теж в цілім світі, про наш геройський народ вихований на Шевченківських творах, що кервавиться, а не здається, і про стан України.

Загальні Збори Братства св. Варвари у Відні.

17-го грудня 1961 р. в „Томасзааль" в першій окрузі Відня при Постґассе відбулися Звичайні Загальні Збори найстаршого нашого товариства у Відні, Братства св. ВМ. Варвари в присутності членів і о. пароха. Всіх членів числить Братство 147 (97 жінок і 50 мужчин). Після звітів Управи відбулася дискусія, в якій забрав голос мґр. Юліян Костюк, а потім говорив д-р Сергій Наклович, який твердив, що Братство має замало членів і їх число треба подвоїти та зорганізувати віденських українців. Вибрано нову Управу майже без змін з доктором Маркіяном Дзеровичем на чолі і Контрольну Комісію з професором Всеволодом Левицьким на чолі. У внесках забрала голос пані Марія Донцова та домагалася, щоб до президії входила теж одна жінка.

Загальний З'їзд делеґатів УМХС Австрії.

Загальний З'їзд делеґатів УМХС Австрії відбувся 11-го листопада, в Порргавзі у Відні, в приявності 10 делеґатів УМХС з Відня, Кляґенфурту, Філляху, Куфштайну і Зальцбурґа, які репрезентують 141 члена та представника Української Греко-Католицької Церкви. Не було тільки представника УАПЦ, який приїхав запізно. На залі було присутніх враз з делеґатами 36 осіб, звичайних членів УМХС і гостей. Вибрано нові керівні органи УМХС Австрії, які очолюють проф. д-р Олександер Тисовський, як голова і д-р Ілярій — Лев Харак, як містоголова. З'їзд рішив вислати Владиці Скитальців Кир Іванові Бучкові привіт і побажання з нагоди 70-річчя народин. З'їзд прийняв теж резолюцію про співпрацю всіх українських харитативних і допомогових організацій на терені Австрії. До почесної президії З'їзду входили: о. д-р Орест Купранець ЧСВВ, місцевий парох, проф. д-р Олександер Тисовський, проф. Всеволод Левицький, б. голова Братства св. Варвари, дир. Северин Іванович із Зальцбурґа і дир. Теофан Глинський, як представник УЦДОА. З'їздом проводив д-р Ілярій Харак, секретарювали п. Юліян Наклович і пані Марія Граш - Наконечна.

Д-р Сергій Наклович

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

П'ЯТНИЦЯ, 12-го СІЧНЯ 1962:

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 155, вибрало на своїх річних Зборах новий уряд на 1962 р., в такому складі: М. Степась, предс.; П. Гадик, заст. предс.; М. Фединишин секр.; М. Колодій, помічник секр.; К. Галушка, кас.; Д. Степась, І. Савчак і П. Прус — тростісти; Р. Амброзевич і Я. Тимків — комітет для хворих; І. Сотник — дверник. Відділ буде відбувати Збори в кожну другу п'ятницю після першого дня місяця. Збори проходитимуть, як досі, в приміщенні УНДому, при 766 Стейт Стріт, Перт Амбой, Н. Дж., та будуть починатися в год. 7:00 вечора. Перші Місячні Збори в 1962 році відбудуться в п'ятницю, 12-го січня 1962 р., в год. 7:00 веч., в приміщенні УНДому. На Зборах буде вибір делеґатів на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. Просимо всіх членів обов'язково прибути.

БРУКЛИН, Н. Й. — Звичайні місячні збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 325 о год. 8-ій ввечері в приміщенні УНДому при 216 Grand St. Управа Т-ва запрошує всіх членів взяти участь у цих місячних зборах. — А. Цюпа, секретар.

СУБОТА, 13-го СІЧНЯ 1962:

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Мих. Грушевського Відд. 219, в год. 7:00 веч. при 675 С. 19 вул. - М. Т. Юрів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Річні Загальні Збори Т-ва ім. Дм. Вітовського Відд. 268 в год. 8:00 веч. в Українському Горожанському Клюбі при 2171 Векілінґ вул. Контрольну Комісію проситься перевірити цілорічне діловодство в п'ятницю дня 12 січня 1962 р. в цій самій домівці о год. 7:30 веч. — За уряд. Струхманчук — голова, Смочило — касир, Варилка — секретар.

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва ім. В. Хмельницького Відд. 158 в год 7 веч. в залі УНДому при 216-218 Гранд вул., тому що в першу суботу січня ц. р. припадає Свят-Вечір. - П. Дубовецький, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Відд. 204, в год. 7:00 веч. в УНДомі при 140 Друга Евеня, заля ч. 25. — В. Гасій, секр.

СТАПЛЕТОН, С. А., Н. Й. — Брацтво св. Арх. Михаїла Відд. 211 повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що на Річних Зборах вибрано такий новий уряд: Антін Кривий — предс, Стефан Дзера — заст., Василь Каравановнч — кас., Теодор Соколовський, — секр. Контрольна Комісія: Петро Телешеський і Стефан Торбен. Надзирателі хворих: Стах Авґустин і Василь Стичак. Збори відбуватимуться в другу суботу кожного місяця в залі як звичайно. Слідуючі збори відбудуться в год. 7:30 веч. Проситься членів приходити щомісяця на збори і платити точно свої вкладки. - Теодор Соколовський, секр.

НЕДІЛЯ, 14-го СІЧНЯ 1962:

КЛЕВЛЕНД, Огайо. — Річні і Місячні Збори Т-ва ім. Івана Франка Відд. 334 відбудуться разом в год. 1:00 попол. в Народнім Домі при 2253 — 14 вул. в залі ч. 22. Уряд пригадує всім своїм членам прийти на означений час, вирівняти свої залеглості і місячні вкладки. Буде звіт Уряду і Контр. Комісія здасть звіт. Вибір уряду на 1962 рік. - Задирецький Николай - пред., Бохоцок Стефанія — касир, Демкович Григорій — секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ" Відд. 367 в год. 1:30 попол. в Українсько - Американськім Клюбі (Мала заля). Просимо щоб всі члени явилися на зборах. Відбудеться вибір нового уряду. Звіт Контр. Ком. Річні обшановання померших членів. Видання відзнак 25-ліття. Інстолейшен парті. - Г. Лилак — голова, Т. Песко — кас., В. Попович — секр.

СПРІНҐФІЛД, Масс. — Річні Збори членів Т-ва ім. Богдана Хмельницького Відд. 68 в домівці пана Шила, 268 Пpентіс вул Е. Спрінґфілд в год. 4:00 попол. Буде вибір нової управи Відділу на 1962 рік. - Іван Шило, секр.

ПАЛМЕРТОН, Па. — Річні Збори Б-ва св. о. Николая Відд. 369, в год. 2:00 попол. в церковній залі. - С. Деркач, секр.

КЕМБЕЛ, Огайо. — Річні Збори Т-ва Сокіл Відд. 218, в год. 2:00 попол., в УНДомі при 165 Гордон вул. Проситься всіх членів обов'язково прибути на Збори. - С. Бурий, секр.

ПІТСБУРҐ, Па. — Річні Збори Т-ва ім. Рогатинщина Відд. 396, в год. 3:00 попол., в Українській Православній Церковній залі при 18 і Сідней вул. Проситься всіх членів прибути на означений час. Є дуже важливі справи до полагодження. - І. Слободян, секретар.

БРІДЖПОРТ, Па. — Річні Збори Б-ва св. св. Петра і Павла Відд. 383, в год. 1:00 попол., на залі під ч. 494 Форд вул. Комітет просить всіх прибути і вислухати звіти за 1961 р. Відбудеться вибір нового уряду на 1962 рік. - Іван Грозінський, секр.

ГАЛІНОК, Масс. — Річні Збори Т-ва ім. Тараса Шевченка Відд. 52, в год. 2:00 попол., в Литовському Клюбі при 16 Джексон вул. - Управа.

ПІТСБУРҐ, Па. — Річні Збори Відділу 53, в год. 1:00 попол., в залі Української Допомогової Юнії при вул. 11-ій і Бінґгам. Пригадується всім членам, що їх обов'язком є, бути присутними. - О. Микитюк — предс., Василь Сачко — секр.

МеКІЗ РАКС, Па. — Річні Збори Б-ва св. Володимира Відд. 91 в год. 12-ій вполудне, в залі УНДому. Проситься членів прибути. Конт. Комісія здасть звіт за 1961 рік. Відбудеться вибір ногово уряду на 1962 рік. - Данел Б. Андерсон, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Річні і Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ" Відд. 251, в год. 1:00 попол., на залі під церквою св. св. Петра і Павла при 7 Вест. Рівнож місячні членські вкладки приймається від 11:30 до 1:00 год. Запрошується всіх членів громадно прийти вирівняти залеглі вкладки. Приводіть зі собою кандидатів на нових членів. Вписуйте ваших дітей та членів вашої рідні, які ще до сьогодня не є членами УНСоюзу. Підвищуйте ваші обезпеченеві суми на вищу особисту користь. Приносіть зі собою членські книжочки. - П. Кореневич, секр.

ГЕМТРЕМК, Миш. — Місячні Збори Т-ва ім. М. Шашкевича Відд. 94, в год. 2:00 попол. в залі Українського Демократичного Клюбу при 2376 Грилійнґ вул. Нова Управа на 1962 рік: А. Кушик — предсідник, Т. Бороськевич - заст. предс., В. Крушельницький — фін. секр., Т. Майструк — заступник фін. секр., Н. Кончак — касир, Б. Сосницький — заст. кас., С. Гринчук — рек. секр., А. Патра — заступник рек. секр. Контр. Комісія: В. Бороськевич, Т. Сидомір, П. Гнатюк. Опікуни хворих: В. Негрич, М. Кульчицький, В. Сосницький. - С. Гринчук, сек.

ЗДА закидають Катанзі спробу купити визнання збоку Коста Ріки

Вашинґтон. — Речник державного департаменту Линкольн Вайт потвердив на пресовій конференції в минулу середу 3 січня, що „мабуть" керівник пресово - інформаційного бюра катанґійського президента Мойсе Чомбе в Ню Йорку, бельґієць Мішель Струленс, був причетний до спроби перекупити уряд Коста Ріки, щоб він визнав державну самостійність Катанґи. Катанґа сподівалась, що після такого визнання одною південно - американською країною — за її прикладом підуть інші. Коста Ріка мала дістати дол. 850.000, а 150.000 мали дістати „посередники". Представник Коста Ріки в Об'єднаних Націях д-р Ґонцальос Ортіз Мартін признав, що до нього приступали два неназвані люди з подібними пропозиціями, але він не хотів їх ніби навіть вислухати. Мішель Струленс зареєструвався в секретаріяті справедливости, як закордонний аґент, а законодавство ЗДА не вважає за злочин перекуплювання чужинцем чужинців, ото ж нема правної підстави для видалення його.

Короткі вістки

● Французька підпільно - революційна Тайна Військова Організація, що терором бореться проти режиму през. де Голя в обороні „Французького Альжиру", розкинула летючки з заявою, що вона не респектуватиме ніякого договору між урядом през. де Голя й альжирськими арабами в справі припинення тамошньої партизанської війни й будучого правно - політичного статусу Альжиру. Її вождь, засуджений заочно на смерть. Ген. Салян, наказав „мобілізацію всіх альжирців", проти режиму де Голя.

● Віндзорський князь Едвард, колишній англійський король, ще як князь Валії купив був собі в провінції Алберта в Канаді 4,000-акрову тваринну фарму, яку рідко коли відвідував. Тепер віндзорський князь рішився продати цю фарму, бо не може подорожувати до неї літаками з огляду на своє здоров'я. Останній раз він був на цій фармі в 1950 році і його з ентузіязмом вітало цікаве населення.

ПОТРЕБУЄТЕ дешевої позики? Якщо Ви є членом Украї... дістанете позику на свою грамоту й то на 4% річно!

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ коштує так мало! Брак забезпечення коштує так багато! Забезпечіться в Українськім Народнім Союзі!

ТАРЗАН, ч. 4771. Сю Френч плаче...

Партія, яка шукала близнюків Остінів, затрималася, коли почула постріл револьвера на світанку...

— Ах, ні! — крикнула Сю, плачучи. — Як воно... жахливе!

— І її сльози плинуть немов вино, — з'їдливо сказав Френк. — Як це зле, що не маємо камери!